

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞINA BAĞLI EĞİTİM KURUMLARINDA YÖNETİCİ VE ÖĞRETMENLER BAKIMINDAN NORM KADRO UYGULAMASI VE ANKARA ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ FAKÜLTESİ MEZUNLARININ İSTİHDAM SORUNLARI*

Hüseyin ACAR

Prof. Dr. Nizamettin Koç (Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dekanı) - 1964 yılında kurulmuş olan Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültemiz, eğitimin değişik uzmanlık alanlarında lisans ve lisansüstü düzeyde çalışmalar yaptı. Bu arada eğitimin yine değişik uzmanlık alanlarında araştırmalar yürüttü. Bunların yanısıra kuruluş yasasında yer alan ikinci temel amacın bir gereği olarak, öğretmenlik formasyonu programları yoluyla da yedibin dolayında öğretmenlik sertifikası verdi. Bu arada Milli Eğitim Bakanlığı başta olmak üzere, İçişleri Bakanlığı, Hava, Deniz, Kara Kuvvet Komutanlıkları, DSİ, Emekli Sandığı, Adalet Bakanlığı gibi birçok bakanlık ve kuruluşa, birçok KİT Kuruluşuna ve özel sektör kuruluşlarına hizmetçi eğitim programları sundu. Bu çerçevede özellikle Eğitimcilerin Eğitimi Programlarının özel bir yeri oldu. Bütün bunların yanısıra kurulduğu yıldan itibaren pek çok bilimsel toplantı düzenlendi; iki günlük, üç günlük ulusal düzeyde, uluslararası düzeyde. Yine Milli Eğitim Bakanlığı başta olmak üzere, Sağlık Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Başbakanlık, ILO, UNESCO Türkiye Milli Komisyonu, gibi kuruluşlarla işbirliği çerçevesinde yaklaşık 30 bilimsel toplantı düzenlendi ve bu bilimsel toplantılarda sunulan bildirilerin, panel çalışmalarının kitapları da yayınlandı. Bütün bunları yürütürken zaman zaman bugün birlikte olduğumuz program gibi söyleşiler düzenlendi. İşte bugün de onlardan birisini gerçekleştiriyoruz. Milli Eğitim Bakanlığı Personel Genel Müdürümüzle öğrencilerimizi bir araya getirip bir söyleşi programı çerçevesinde bugünü değerlendireceğiz. Ben Sayın Genel Müdüre Fakültemizin içten teşekkürlerini sunarak kendisini konuşmasını yapmak üzere kürsüye davet etmek istiyorum.

Hüseyin Acar (Milli Eğitim Bakanlığı Personel Genel Müdürü)- Sayın Dekanım, Eğitim Bilimleri Fakültesi'nin çok saygıdeğer öğretim üyeleri, çok değerli öğretmen adayları meslektaşlarım.

Bugün size iki konuda sunuda bulunacağım. Bunlardan birisi son iki yıldır kamuoyunda oldukça tartışılan, norm kadro uygulamaları; herkesin değişik biçimde anlattığı, anladığı, algıladığı, ama çok tartışılan Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) açısından, ülkemiz açısından vazgeçilmezliği artık anlaşılan norm kadro uygulaması nedir? Neden gerek duyuldu? Nasıl başladık? Bugün norm kadro uygulamasının neresindeyiz?

İkinci konumuz da Eğitim Bilimleri Fakültesi yani Fakültemizin mezunlarının MEB'deki istihdamına, çalıştırılmasına ilişkin konular yer alacak. Norm kadro uygulaması süreci öncesinde; MEB'de ülkenin her yerine, her noktasına, her okuluna, yeteri kadar öğretmen gönderebilmek için özellikle son 30 yıl içerisinde çok değişik yasal düzenlemeler yapıldı, yönetmelikler çıkarıldı. Ama ülkenin her yerine yeteri kadar öğretmen gönderebilme olanağı bulunamadı. Altyapıda gerekli gelişmeler sağlandı. Okullaşma oranı giderek arttı, gelişti. Öğretmen sayısında büyük oranda artışlar oldu. Öğrencilerin özellikle ilköğretim düzeyinde devamsızlığı sorunu kalmadı. Ama öğretmenleri bu kez özellikle büyük şehirlerin varoşlarına ve kırsal kesime göndermekte güçlükler yaşanmaya başlandı. Örneğin ben 1950'li yıllarda Türkiye'nin doğusundaki bir ilin, Artvin ilinin bir köy okulunda okudum. 1950'li yıllarda benim okuduğum okulda her şube için yeteri kadar öğretmen varken 50 yıl sonrasında veya 45 yıl sonrasında Artvin ilinde sınıf öğretmeni fazla olmasına karşın, bundan iki yıl önce benim okuduğum okulda

* Milli Eğitim Bakanlığı Personel Genel Müdürü Hüseyin Acar'ın 23.05.2001 tarihinde Fakültemizde verdiği konferans.

** Yayına Hazırlayan : Doç.Dr.Kasım Karakütük

*** Ses Bandı Çözümlerini Yapan : Arş.Gör. Fatma Serbest

öğretmen yetersizliğinden dolayı birleştirilmiş sınıf uygulaması yapılıyordu. Bu örnekleri yaygınlaştırmak olanaklıdır. Örneğin Ankara'nın Çankaya ilçesinde bazı okullarda öğretmenlere sınıf bulamazken, Ankara'nın merkez ilçesi olan Mamak'ta, Altındağ'da, Yenimahalle ilçesinin üstlerinde sınıfsız, öğretmensiz sınıflar veya branş (dal) dersleri boş geçen sınıfların yoğunluğu. Bunun karşılığında da bazı okullarda ve bazı illerde bir sınıfa, iki matematik öğretmenin girdiği durumlar. Bunlar bir türlü çözülemedi. Bunun üzerine, yapılan çalışmalar sonucunda, adına "norm kadro" dediğimiz, daha öncesindeki uygulamalardan çok da farklı özellikler taşımayan, kanun boyutunda, yani kolaylıkla değiştirilmesi sağlanamayacak, Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulacak bir yönetmelik ile düzenlemenin yapılması zorunlu görüldü. Bütün bunlardan önemlisi de daha önceki mevzuatlardan farklı olarak, bu uygulamanın arkasında sonuna kadar duruldu ve sunumun daha sonraki bölümlerinde de göreceğiniz üzere veya yansıda izleyeceğimiz üzere, bugün bu konuda aldığımız mesafe hiç de küçümsenecek bir mesafe değil. Bugün norm kadronun büyük oranda Türkiye'nin birçok yerinde oturmuş olduğunu da görüyoruz.

Çağımızda üretim, maliyetten fazla ise anlamlıdır. Kamu hizmetlerinde de ölçü aynı olmalıdır. Eğer kamu kurum ve kuruluşlarının ürettiği hizmetlerden sağlanacak yarar, bu hizmetlerin maliyetinden fazla ise anlamlıdır. Kurum ve kuruluşlarda personel (işgören) sayısının gereğinden fazla olması, hizmet üretmekle görevli olanların niteliklerinin yeterli olmaması, yalnız maliyetleri değil, kamu personelinin ücretlerini de etkilemektedir. Çünkü, kamu hizmetlerinin yürütülmesi için ulusal bütçeden ayrılan pay sınırlıdır. Bir bölümü üretmeyen ya da yeteri kadar üretmeyen kamu personeli, üretenlerin payına ortak olmaktadır. Devletin yürütmekle yükümlü olduğu hizmetleri yürütecek kadronun verimli bir şekilde saptanması gerekmektedir. Bu, kamu yönetiminin en önde gelen sorunlarından biridir.

İşte bu nedenle, eğitim-öğretim hizmetlerinin etkin ve verimli bir biçimde yürütülebilmesi için kurumumuzda norm kadro çalışmasının yapılması zorunlu görülmüştür.

Bu zorunluluğu netleştirmek, daha anlaşılır biçimde aktarabilmek için norm kadro sürecinin hemen öncesindeki rakamları incelemek yararlı olacaktır.

1999 yılında Bakanlığımızın kadrolu öğretmen sayısı 455.000'dir. Bunun 102.000'i eğitim yöneticisi, yani okul müdürü, müdür başyardımcısı ve müdür yardımcısıdır. Yaklaşık 4 öğretmene bir yönetici! Bilindiği gibi okullarda yöneticiler haftada 6 saate kadar aylık karşılığı derse girmekle yüküm-

lüdür. Norm kadro düzenlemesi ile 102.000 yönetici kadro sayısı 56.290'a indirilmiştir. Yaklaşık 8 öğretmene bir yönetici dengesi kurulmuştur.

Bu düzenleme sonrasında sağlanan kadro tasarrufu 47.000'dir. 47.000 yönetici yardımcısının haftada azami ders saati kadar derse girdiğini varsayarsak $47.000 \times 6 = 282.000$ ders saati eder. Böylece, 47.000 yönetici yardımcısını hizmet üretimine yönelttik. Karşılanan ders saati sayısı norm kadroya göre haftada yaklaşık $(47.000 \times 21) = 987.000$ 'dir. $987.000 - 282.000 = 705.000$ ders saati pozitif olarak karşılanmıştır. Bunun karşılığı yaklaşık 33.571 öğretmendir.

Yöneticiler açısından durum böyle de, öğretmenler bakımından farklı mı? İncelemeye devam edelim. Norm kadro öncesi;

- Fazla öğretmen sayısı 59.000
- Öğretmen gereksinimi 108.000'dir.

Çankaya'da öğretmen fazla, Mamak'ta öğretmen gereksinimi var. Ankara Merkezde öğretmen fazla, Kızılcıhamam'da, Çubuk'ta, Şereflikoçhisar'da gereksinim var. Ya da Ankara'da öğretmen fazla Sivas'ta, Elazığ'da, Muş'ta, Şırnak'ta öğretmen açığı var. Bir iki rakama değinmek istiyorum. Bu uygulamaya geçmeden önceki rakamlar olarak Türkiye'nin batı illerinden Çanakkale ilinde bir öğretmene düşen öğrenci sayısı 19 iken, yine batıda bir ilde öğretmen başına düşen öğrenci sayısı 17 iken bu uygulamaya geçmeden önce Hakkari ilinde bir öğretmene düşen öğrenci sayısı 81, biraz daha gelişmiş olan Diyarbakır ilinde öğretmen başına düşen öğrenci sayısı 61 idi. Şu anda Türkiye'nin hiçbir ilinde öğretmen başına düşen öğrenci sayısı 35'in üzerinde değildir. Geçen yaklaşık iki yıl içerisinde bu 59.000 fazla öğretmen, 8 derslikli yaklaşık 3687 ilköğretim okulunun toplam öğretmen sayısını karşılayacak kadardır. İl ve ilçe merkezleri dışındaki, yani kırsal kesimdeki ilköğretim okullarının toplam sayısı 19.789'dur. Demek ki sadece bu okulların %15'inin gereksinimini karşılayabilecek atıl kapasite ...

59.000 fazla öğretmenin, ortalama 300 milyon aylık aldığı düşünülürse bütçe çıktısı 17 trilyon 700 milyar, yıllık 212 trilyon 400 milyardır. Bu öğretmenlerin görev yapması gereken okullarda vekil veya ders ücreti karşılığı görevlendirilenlere ödenen ücretler de düşünüldüğünde, bu rakam 300 trilyonun üzerine çıkar.

Bakanlığımızın 2001 Mali Yılı bütçesi 4 katrilyon 46 trilyon 305 milyardır. Personel giderleri ise, 3 katrilyon 171 trilyon 460 milyardır. Yani personel giderlerimiz bütçemizin % 78,3'üdür. Fazla öğretmenlere ödenen 300 trilyon, personel giderlerinin % 9,4'ü, Bakanlığımız bütçesinin % 7,4'ü kadardır.

Tablonun yorumu: yoğun emek yığılması, düşük ücret ve verimsizlik ...

İşte Norm Kadro düzenlemesinin gerekçesi ...

Fazla öğretmenler için kullanılan bir yıllık 300 trilyonluk kaynakla 277.000 adet Pentium 3 733 MHZ bilgisayar alınabilir. (Fiatı 900\$, 1 dolar 1.200.000 TL olarak alınmıştır.) MEB'de şu anda toplam bilgisayar sayısı 103.000'dir. Yani bu bilgisayar sayısı beş katına çıkarılabilirdi. Yine bu parayla 8 derslikli 240 öğrencili laboratuvar+kitaplık+spor salonu olan her biri 240 öğrenci kapasiteli toplam 144.000 öğrencinin okuyacağı 600 ilköğretim okulu yapılabilir. (1 okulun maliyeti 500 milyar olarak alınmıştır.) 59.000 fazla öğretmene o zaman için yapılan ödemenin bir kaynak savurganlığı olduğunun göstergesidir.

Peki, bu kadar önem verdiğimiz norm kadro nedir?

Norm kadro, kamu kurum ve kuruluşlarının, görevlerini etkin ve verimli bir şekilde yerine getirebilmeleri için, olması gerekenden ne daha az, ne de daha fazla kadronun nitelik ve nicelik yönüyle saptanmasıdır.

Kadroların sayısal olarak saptanması, kurum ve kuruluşların gereksinim duydukları kadro sayılarının belirlenmesi amacıyla yapılan çalışmalardır. Bu çalışmalar sonunda bir kurum veya kuruluşta, hangi birimde, hangi unvandan ne kadar sayıda kadroya gereksinim duyulacağı, bir takım ölçütlerle saptanmaktadır.

Uygulamamızda **Norm Kadro**; her derece ve türdeki eğitim kurumlarında belli ölçütler esas alınarak, olması gereken yönetici ve öğretmen sayısının belirlenmesidir.

Bu esas ve usullerin belirlenmesinde;

- Okul ve kurumlarda yönetim, eğitim ve öğretim hizmetlerinin gerekli ve yeterli personelle yürütülmesi,
- Personel boyutunda atıl kapasite yaratılmaması, varolan atıl kapasitenin gereksinim duyulan okul ve kurumlara yönlendirilmesine zemin oluşturularak verimliliğe dönüştürülmesi,
- Eğitim yönetiminin her sürecinde, edinilen çağdaş teknolojiden en etkin ve verimli biçimde yararlanılmasının gerekliliği,
- Bir öğretmene düşecek haftalık toplam ders yükünün yasal boyutta öngörülen sınırlar içinde kalması,
- Okul ve kurumların tür ve derecelerine göre her bir sınıf, şube veya gruptaki öğrenci sayısının uluslararası normlarda kabul edilen sınırlar içinde olması,

temel ilke olarak dikkate alınmıştır.

Öğretmen Norm Kadrolarının Saptanmasına İlişkin Ölçütler

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Eğitim ve Öğrenim hakkı ve ödevi" başlıklı 42nci maddesi;

"Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz.

Öğrenim hakkının kapsamı kanunla tespit edilir ve düzenlenir.

Eğitim ve öğretim, Atatürk ilkeleri ve inkılapları doğrultusunda, çağdaş bilim ve eğitim esaslarına göre, Devletin gözetim ve denetimi altında yapılır" hükmü ile her yurttaşımızın eğitim ve öğretim hakkı belirlenmiş ve bu görev Devletin görevleri arasında sayılmıştır.

Milli Eğitim Temel Kanunu'nun; "Türk milli eğitiminin düzenlenmesinde esas olan amaç ve ilkeler, eğitim sisteminin genel yapısı, öğretmenlik mesleği, okul bina ve tesisleri, eğitim araç ve gereçleri ve Devletin eğitim ve öğretim alanındaki görev ve sorumluluğu ile ilgili temel hükümleri bir sistem bütünlüğü içinde kapsar" hükmüyle Anayasamız ile verilen ödevin çerçevesi (kapsamı) çizilmiştir.

Anayasa, Tevhid-i Tedrisat (Öğretimin Birleştirilmesi) Kanunu, Milli Eğitim Temel Kanunu ile kalkınma plan ve programları doğrultusunda **milli eğitim hizmetlerini yürütmek üzere**, "Milli Eğitim Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun" ile Milli Eğitim Bakanlığı'na ve **her kademedeki öğretim kurumlarının öğretmen ve öğrencilerine ait bütün eğitim ve öğretim hizmetlerini planlamak, programlamak, yürütmek, takip ve denetim altında bulundurmak**" görevi verilmiştir.

Bu hükümler çerçevesinde, okulöncesi, ilköğretim ve ortaöğretim düzeyinde Türk Milli Eğitiminin genel yapısı, bu yapı içerisinde yer alan okul ve kurumların öğretim programlarını saptama, inceleme, geliştirme görevi, Bakanlığımızca yerine getirilmektedir.

Buna göre, her tür ve düzeydeki ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarının programlarına dayalı olarak okutulacak dersler ve ders dağıtım çizelgeleri saptanmaktadır. Bir okul veya kurumda verilecek eğitimin haftalık ders yükü, derslik ve şube sayısı o okul veya kurumda o branşta (dalda) bulunması gereken öğretmen norm kadrosunun saptanmasına temel ölçüt olmaktadır.

Buna göre eğitim kurumlarının yönetici ve yönetici yardımcılarının norm kadrolarının saptanmasına ilişkin ölçütler aşağıda verilmiştir.

Müdür

Bugün bağımsız müdürü bulunan ilköğretim kurumu sayımız 21 bin 359'dur. Toplam okul ve kurum sayımız 52 bin'in biraz üzerindedir. Aradaki fark öğrenci sayısı 150'nin altında olan ilköğretim okullarında bağımsız okul müdürlüğü yok, o okullardaki öğretmenlerden biri müdür yetkili öğretmen olarak yönetim görevini sürdürmektedir.

- 6, 7 ve 8inci sınıfları bulunmayan, öğrenci sayısı 150'den az olan ilköğretim okulları için müdür norm kadrosu verilmemektedir.
- 6 veya 6-7 veya 6-7-8inci sınıfları bulunan ilköğretim okullarına 1-6, 1-7 ve 1-8 inci sınıflarındaki öğrenci sayısına bakılmaksızın, 6, 7 ve 8inci sınıfları olmayan, ancak öğrenci sayısı 150'den fazla olan ilköğretim okullarına müdür norm kadrosu verilmektedir.
- Anaokulu,
- Her türdeki lise,
- Halk Eğitim Merkezi ve Akşam Sanat Okulu (ASO),
- Eğitim Araçları-Teknolojileri ve Hizmetiçi Eğitim Merkezi,
- Rehberlik ve Araştırma Merkezi (RAM),
- Çıraklık Eğitim Merkezi,
- Olgunlaşma Enstitüsü,

Müdür Yardımcısı

Özellikler	Öğrenci Sayısı										Öğrenci/ Çırak Sayısı			Nüfus								
	50'ye kadar	51-125	Sonraki her 100	100-200	201'den fazla	600'e kadar	601-1500	800'e kadar	801-1500	1501-2000	1501'den fazla	2001'den fazla	500'e kadar	501-1000	1001'den fazla	100001'e kadar	100001-300001'e kadar	300001'e kadar	500001'e kadar	300001 ve daha fazla	500001'den fazla	
Anaokulları				1	2																	
İlköğretim Okulları							1	2		3												
Ortaöğretim Okulları						1	2		3		4											
Özel Eğitim Okul ve Kurumları	1	2	1																			
Olgunlaşma Ens.-Pratik Kız San.Ok.- Çıraklık Eğitim Merkezleri												1	2	3								
Halk Eğitim Merkezleri																1	2			3		
Eğitim Araçları ve Donatım Merkezleri																		1				2
Rehberlik ve Araştırma Merkezleri	Her Merkez için 1 Müdür Yardımcısı norm kadrosu verilir.																					

- Pratik Sanat Okulu,

için birer müdür norm kadrosu verilmektedir. Bugünkü norm kadro sayısı 21.359'dur.

Müdür Başyardımcısı

Müdür başyardımcısı biraz daha büyükçe, öğrenci sayısı fazla olan pansiyonu, yatılı bulunan okullarda görevlendiriliyor. Toplam 3949 müdür başyardımcısı var. Yine okulların özelliklerine göre ve öğrenci sayıları dikkate alınarak müdür yardımcısı sayıları saptanıyor. Bugün toplam müdür yardımcısı kadro sayısı 30 bin 982'dir. Böylece toplam yönetici sayısı da 56 bin artı rakamına ulaşmıştır.

- Üç ve daha fazla müdür yardımcısı bulunan okullara,
- Yatılı veya pansiyonlu okullara,
- Öğrenci sayısı 500'ün üzerinde bulunan anadolu liseleri, fen liseleri ve çok programlı liselere,
- İşletmelere beceri eğitimi için 100'den fazla öğrenci gönderen meslekî-technik okullara,
- İlköğretim okulu ve lisesi bulunan özel eğitim okullarına,

Bir müdür başyardımcısı norm kadrosu verilmektedir.

Bugünkü norm kadro sayısı 3.949'dur.

Bugünkü müdür yardımcısı norm kadro sayısı 30.982'dir.

Bu noktada norm kadro düzenlemesiyle doğrudan ilişkili olan, sisteme yeni getirilen bir konuya, **Eğitim Bölgeleri** konusuna da değinmek istiyorum.

Ülkemizin kaynakları kıt olmasına karşın, eğitim öğretimi destekleyen, yapılmasını sağlayan personel, araç-gereç ve altyapı olanakları savurgan bir tutum içerisinde kullanılmış ve kullanılmaktadır.

Örneğin;

- Bir yerleşim yerinde birden fazla okul vardır. Her okul için laboratuvar, spor salonu, bilgisayar sınıfı, işlik, atölye, yemek salonu ayrı ayrı düzenlenmiştir. Birisine ait olan bu olanaktan diğer okul yararlanamaz. Haftanın ve öğretim yılının belli zamanlarında bu olanaktan yararlanılır, diğer zamanlarda bu alanlar boş durur.
- Yanyana iki okul duvarlarla ayrılmıştır. Her ikisinde oyun ya da uygulama bahçesi yetersizdir. Duvarlar kaldırılıp, bahçe birleştirilmez.
- Aynı yerde bulunan okul veya kurumlardan birinde gereksinimden fazla büro memuru, hizmetli vardır, diğerinde ise yoğun gereksinim.
- Bir okulda A branşındaki öğretmen aylık karşılığında ders saatlerini dolduramazken, komşu okulda aynı branştaki öğretmenin okutabileceği dersler boş geçer.

İşte bu savurganlığı önlemek, eğitim personeli ile diğer personeli, fiziki kapasiteyi, ders araç ve gereçlerini ortak-etkili-verimli kullanmak, böylece eğitimde kaliteyi yükseltmek amacıyla EĞİTİM BÖLGESİ oluşturulması, norm kadro uygulamasıyla birlikte kararlaştırılmıştır.

Eğitim Bölgesi; her yaştaki nüfusun eğitim ve öğretiminin sağlanabileceği değişik tür ve kademelerden oluşan okullarla, öğretmenlerin meslekî eğitim ve sosyal gereksinimlerinin karşılanabileceği tesislerin bulunduğu bölgedir.

Bu tanıma uygun olarak, il ve ilçe milli eğitim müdürlükleri;

- Altyapının,
- Araç-gerecin,
- Personelin,
- Sosyal tesislerin,
- Diğer olanakların

ortak kullanımına uygun uzaklıktaki okullar grubunun yer aldığı Eğitim Bölgelerini oluşturmuşlar, bu il milli eğitim müdürünün önerisi ve valinin onayı ile hukuki geçerlik kazanmıştır.

Eğitim bölgelerinin oluşturulmasında;

- Okulların yerleri,
- Okul türleri ve öğrenci sayıları,
- Eğitim bina ve tesislerinin fiziki kapasitesi ve donanım durumları,
- Ulaşım kolaylığı ve güvenliği,
- Coğrafi bütünlük,
- İletişim ve eşgüdüm (koordinasyon) kolaylığı dikkate alınmıştır.

Eğitim bölgelerinin oluşturulmasında, yerleşim yerlerinin yönetsel (idari) düzenlemelerinin dışına çıkılmamıştır. (Belediye veya köy tüzel kişiliği sınırları)

Eğitim bölgesi oluşturulmasında;

- Nüfusun 30.000'den fazla olması,
- En az beş örgün eğitim kurumunun bulunması,
- Örgün eğitim kurumlarında en az 3000 kayıtlı öğrenci bulunması,
- Büyükşehir statüsündeki illerin merkez veya merkez ilçelerinde 7'den, diğer yerleşim merkezlerinde 5'den fazla bölge oluşturulmaması,

gibi ölçütler dikkate alınmıştır.

Bugün ülkemizde eğitim bölgesi sayısı 1.516'dır.

Şimdi bu anlatımı somutlaştıracak olursak, örneğin Altındağ ilçesinin Dışkapı kesiminde bizim çeşitli türlerden okullarımız var. İlköğretim okulu daha önce ilkokul, ortaokul, endüstri meslek lisesi, lise, aşağı yukarı aynı kampüs içerisinde gibi, ama duvarlarla birbirlerinden ayrılmış. Meslek lisesinde matematik dersleri boş geçer, ama aynı yerdeki komşu lisede matematik öğretmeni sayısı fazladır, derslerini dolduramaz. Oradaki matematik öğretmenini diğer tarafa da derse girmeye zorlarsanız, gitmez isteği dışında giderse, idare mahkemesine gider, karar alır. Yeni düzenlemede bu öğretmenimiz o eğitim bölgesinin öğretmenidir. Yani ne endüstri meslek lisesinin matematik öğretmenidir, ne lisenin matematik öğretmenidir. Ne de ilköğretim okulunun. Dolayısıyla haftada 21 saat dersi doluncaya kadar ya birinde veya ikisinde veya branşına göre gerekiyorsa, oradaki 3 okulda da derse girmek durumundadır.

Norm kadro düzenlemesine ilişkin ölçütlerin neler olduğunu açıkladıktan sonra düzenlemenin nasıl yapıldığına kısaca değinmek istiyorum. Norm

kadro düzenlemesinde uygulama, okuldan başlatılmaktadır. Biraz önce belirttiğim gibi bir öğretmenin haftada okutması öngörülen ders saati sayısı bellidir. O okuldaki şube ve sınıf sayısı (1.-5. sınıflar açısından) önceden bellidir, o okulun fiziki kapasitesi çerçevesinde bu derslerden bir öğretmene düşen sayıyla orantılı olarak öğretmen gereksinimi saptanır ve hangi okula ne kadar öğretmen norm kadrosunun verilmesi gerektiği belirlenir. Nisbi seçim sisteminde geçerli oylar sayıldıktan sonra her siyasi parti için kaç milletvekilinin çıkabileceğine ilişkin usule benzer bir durum. Sonra iller düzeyinde birleştirilen norm kadrolar Bakanlığa gelir. Bakanlık da Türkiye ölçeğinde birleştirir. Bunların yürürlüğe girmesi devletin diğer kurumlarının, Maliye Bakanlığı ve Devlet Personel Başkanlığı'nın uygun gördüğü; Sayıştayın vizesiyle geçerlilik kazanır, yürürlüğe girer. Bunun önceki uygulamalardan farkı nedir? En önemli farklılık, norm kadro uygulamasından önce öğretmene bir kadro verilir. İlk kez göreve başlayan öğretmene, örneğin Ağrı İli Eleşkirt İlçesi Lisesine Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni olarak atanan, Fatma Hanım için bir öğretmen kadrosu verilir. Fatma Hanım Eleşkirt İlçesindeki liseden Ankara Kurtuluş Lisesi Edebiyat Öğretmenliğine atandığında kadrosuyla beraber gelirdi. Şimdi böyle kadrosuyla beraber gelme olayı yok. Nasıl gelecek? Ankara'ya atanmak istediğinde eğer Ankara ilinde Türk Dili ve Edebiyatı branşında boş norm kadro varsa Ankara'ya gelebilecek. Eğer Kurtuluş Lisesi'nde de Türk Dili ve Edebiyatı branşında boş öğretmen norm kadrosu varsa, Kurtuluş Lisesi'ne gelecek. Öncesinde ise Kurtuluş Lisesi'nde Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni ders saati iki öğretmen tarafından karşılanacak sayıda olmasına karşın buraya 3, 4, 5 öğretmen daha verilebiliyordu. Ve herbirine de maaş ödenebiliyordu. Oysa şimdi Kurtuluş Lisesi'nde 2 öğretmene yetecek kadar Türk Dili Edebiyatı dersi varsa, 3. öğretmenin ataması hem yapılamayacak, hem de yapılması halinde, öğretmene maaş ödenemeyecek. Ödemelerde, okul müdürleri, mal müdürleriyle, saymanlarla, muhasebe müdürleriyle ortaklaşa bir sorumluluk altına girmiştir. Yani Milli Eğitim Müdürü "Tamam ben atarım" veya vali "Ben atama yaparım", "Ben bu öğretmenin Kurtuluş Lisesi'nde çalışmasını istiyorum" dediklerinde, atama da yaptıklarında, hele bir de maaş ödemeye kalkıştırlarsa, yarın o öğretmene ödenen maaşın ne kadar ödeme yapılmışsa hem okul müdürü, hem de sayman tarafından geriye ödenmesi gerekiyor. Okullarda çalışan öğretmenlerimiz bu uygulamaya geçildikten sonra okulda olması gereken yani norm kadro sayısı ile ilişkilendirilmiştir. İlişkilendirilme sırasında okulda bulunması gereken norm kadro sayısından az öğretmen varsa tamamı ilişkilendirilmiştir. Fazla öğretmen varsa daha önceki ilk düzenlememizde önce gelenler ilişkilendirilmiş ve son gelenler fazla olarak koordinatör okullara

alınmışken, Danıştayın bu konu ile ilgili hükmü iptal etmesi üzerine hizmet puanı üstünlüğüne göre, hizmet puanı yüksek olanlardan başlanarak, okulda olması gereken sayıda öğretmen bırakılmış, diğerleri ise koordinatör okullara çekilmiştir. Bazı basın ve yayın organlarında yer aldığı gibi fazla öğretmenler için "bir kıyım" söz konusu değildir. Hiçbir öğretmenimiz norm kadro uygulaması sonucu, isteği dışında bulunduğu yerin, belediye sınırları dışına çıkarılmamıştır. Kendilerine önce eğitim bölgesinde, sonra buldukları ilçede, daha sonra buldukları büyükşehirse büyükşehir belediyesi sınırları içinde, sonra da o il içerisinde boş yerler gösterilmiştir. İsteyenlerin o boş kadrolara atamaları yapılmış, istemeyenler ise fazlalıklar eriyinceye kadar koordinatör okullarda bırakılmıştır. Aslında bu sistemle öğretmenlerin ders yükü daha aşağıya çekilmiştir. Kültür dersi öğretmenlerinin haftalık ders yükü daha önceki uygulamada zorunlu olarak 27 saat, meslek dersi öğretmenlerinin ders yükü 44 saat iken, bu uygulamayla kültür dersi öğretmenlerinin zorunlu olarak derse girmeleri gereken saat sayısı 6 saat indirimle 21 saate, meslek dersi öğretmenlerinin de, atölye ve meslek dersi öğretmenlerinin de 44 saatten 40 saate indirilmiştir. Yani bu uygulama daha fazla sayıda öğretmenin çalıştırılmasına olanak sağlayan bir düzenlemedir. Yine bu uygulamayla öncesinden farklı olarak başlangıçta da belirttiğim gibi, kırsal kesimdeki okullara öğretmen gönderilebilmesi için asgari standartlar getirilmiştir. MEB'na bağlı okullarda kültür dersi öğretmenleri haftada 15 saat maaş karşılığı derse girer, artı 6 saat zorunlu ücretli olarak derse girer, artı 6 saat veya okulun özelliğine göre, 9 saat de dilerse ücretli olarak derse girer.

Peki eğitim bölgelerinin norm kadro ile ilişkisi nedir?

Bu uygulama ile öğretmenlerimiz yalnızca bir okulun değil, eğitim bölgesinin öğretmenidirler. Aylık karşılığı ve zorunlu ücretli derslerini eğitim bölgesindeki diğer okul veya okullarda da tamamlamak zorunluluğu vardır. Başka bir anlatımla, A dersinin aynı eğitim bölgesindeki ders yükü 25 saattir. Bu eğitim bölgesine A derslerini okutmak üzere bir öğretmen norm kadrosu verilmekte ve bir öğretmen atanmaktadır. Bu öğretmenin kadrosu, hangi okulda ders saati fazla ise o okulda bulunmaktadır.

Norm kadro düzenlemesine ilişkin ölçütlerin neler olduğunu açıkladıktan sonra düzenlemenin nasıl yapıldığını inceleyelim.

Uygulama, okuldan başlamaktadır. Her okul, okulunda okutulmakta olan derslerin ayrı ayrı haftalık ders yükünü saptar. Okulöncesi ve sınıf öğretmenliği alanında (ilköğretim okullarının 1-5 inci sınıfları ile okulöncesi eğitiminde) öğrenci ve derslik sayıları esas alınarak oluşturulan şube sayısını saptar. Bu sayılar eğitim bölgesi oluşturulan yerlerde eğitim

bölgesi, diğer yerlerde yerleşim yeri düzeyinde birleştirilir. Sonra bu sayılara, okulların özelliklerine göre daha önce belirtilen gruplandırmadaki ölçütler uygulanarak, her branşta hem her okul, hem de her eğitim bölgesi veya yerleşim yerinde bulunması gereken öğretmen norm kadro sayısı saptanır.

Eğitim bölgesi veya yerleşim yeri düzeyinde saptanan öğretmen norm kadroları ilçe ve merkez ilçe düzeyinde birleştirilir (Okullarda saptanan norm kadro sayılarına diğer kurumlarda saptanan norm kadro sayıları eklenecek). İlçelerde ve merkez ilçede ayrı ayrı birleştirilen norm kadro sayıları il düzeyinde birleştirilir. Norm kadroların il milli eğitim müdürünün onayı ile il düzeyinde işlemi tamamlanır. Bütün illerin norm kadroları Bakanlıkça birleştirilerek, ülke düzeyinde ve branşlar düzeyinde norm kadro sayılarına ulaşılır. Norm kadrolar, eğitim bölgeleri veya yerleşim yerleri ile saymanlıklar düzeyinde Bakanlıkça onaylanarak yürürlüğe girer. Saymanlıklar düzeyinde düzenlenen norm kadrolar, Sayıştay vizesine sunulur. Ayrıca Devlet Personel Başkanlığı ile Maliye Bakanlığı bilgilendirilir.

Norm kadro sayılarındaki olası değişiklikler yılda bir kez Haziran ayında yine okullardan başlanacak işlemle Bakanlıkça düzeltilir. Yeni okul, şube veya bölüm açılması durumunda bu sınırlama uygulanmaz.

Norm kadronun önceki uygulamalarla farklılıkları

- Öğretmenler atandıkları ya da yer değiştirdikleri yere kadrolarıyla birlikte giderken, şimdi önceden tahsisi yapılmış norm kadrolara atanmaktadır.
- Norm kadro uygulamasında, hiçbir eğitim kurumuna herhangi bir branştan norm kadro sayısının üzerinde atama yapılmamaktadır. Çünkü norm kadro sayısından fazla öğretmenler için aylık ödenememektedir. Böylece sayısal olarak yapay artışlar önlenmektedir.
- Atıl kapasite verimliliğe dönüştürülmekte, okullarda yeniden yığılmanın önüne kesinlikle geçilmiş olmaktadır.
- Önceden okul ve kurumlarda görevli öğretmenler için ilgili saymanlıklara "**öğretmen**" kadrosu tahsis edilirken, şimdi branşı (alanı) da belirtilmektedir. Matematik öğretmeni norm kadrosu, müzik öğretmeni norm kadrosu gibi.
- Kadrolar önceden Bakanlıkça okullara doğru düzenlenirken, şimdi okul veya kurum bazında verilecek hizmetin haftalık saat, belirlenen sayıda öğrenciden oluşması gereken şube sayısı ya da hizmet sunulacak nüfus, çırak sayısı gibi ölçütler esas alınarak saptan-

makta, sonra yapılan bu sayısal saptamaya paralel olarak norm kadrolar belirlenmektedir. Başka bir anlatımla kadro belirlenmesi okul/kurumlardan yani aşağıdan yukarıya doğru yapılmaktadır.

- Önceden özüre bağlı yer değiştirmelerde illerin gereksinimleri değil, yani kamu çıkarı değil, öğretmenin özürü öncelikle değerlendirilirken, şimdi öğretmenin branşında açık norm kadro bulunması önkoşul olarak değerlendirilmektedir.
- Bu uygulamada, tahakkuk memurları (okul veya kurum müdürü, müdür yardımcısı, müdür yardımcısı) ile saymanlar (malmüdürü, muhasebe müdürü, okullar saymanı) öğretmen norm kadro sayısı çerçevesinde işlem yapmaktan ortaklaşa sorumludurlar.
- Yurtdışında veya Bakanlığımız dışındaki kurumlarda görevli öğretmenlerin kadroları il milli eğitim müdürlüklerine aktarılmaktadır. Böylece okul veya kurumlarda fiilen görev yapacak öğretmenlere olanak sağlanmaktadır.

Norm Kadro ile Mevcut Öğretmen ve Yöneticilerin İlişkilendirilmesi

Okul ve kurumlarımızda görevli öğretmenler, daha önce belirttiğimiz ölçütlere dayalı olarak branşlara göre saptanan norm kadrolarla yanyana getirilmiştir. Okulda ilgili branştan norm kadro sayısı kadar veya daha az öğretmen varsa, o okulun norm kadrosu ile ilişkilendirilmiştir. Yani herhangi bir işlem yapılmaksızın o branşta okulun kadrolu öğretmeni olmuştur. Eğer ilgili branştaki öğretmen sayısı norm kadro sayısından fazla ise, norm kadro sayısı kadar öğretmen norm kadro ile ilişkilendirilmiş, diğer öğretmenler **norm kadro fazlası öğretmenler** konumuna gelmişlerdir.

Birden fazla eğitim bölgesi oluşturulamayan yerleşim yerleri ile eğitim bölgelerinde bir branştan bir okuldaki haftalık ders yükü, bir öğretmen norm kadrosu verilmesine yeterli değilse, daha önce de belirttiğimiz gibi birden fazla okulun branş dersini dolduran öğretmen haftalık ders saati sayısı en fazla olan okulun norm kadrosu ile ilişkilendirilmiştir.

Norm kadro fazlası öğretmenlere sırasıyla;

- Görev yaptığı yerleşim yeri ya da eğitim bölgesinde,
- Aynı ilçede fakat bir başka eğitim bölgesinde,
- Aynı ilin bir başka merkez ilçesinde (Merkez ilçesi bulunan büyükşehirlerde),
- Görevli bulunduğu ilin bir başka ilçesi veya yerleşim yerinde

branşında açık norm kadro bulunan okullar/kurumlar duyurulmuş, istekli olanların hizmet puanları ölçütünde norm kadrolarla ilişkilendirilmeleri sağlanmıştır. İstekli olmayanlar kadrolarıyla birlikte eğitim bölgelerinde "**koordinatör okullara**" aktarılmıştır. Eğitim bölgeleri dışında ise, okullarında bırakılmışlar ve kendilerine norm kadro fazlası öğretmen statüsü verilmiştir.

Norm kadro uygulaması, öncesindeki uygulamadan farklı olarak daha çok öğretmenin görev almasına olanak sağlamıştır. Çünkü, önceki uygulama, 27 saat kültür dersi veya 44 saat atölye ve laboratuvar dersi için bir öğretmen verilmesini öngörürken, norm kadro ile bu sayılar kültür derslerinde 21, atölye ve laboratuvar derslerinde 40 saat olarak saptanmıştır. Bu saatler kırsal kesimde 8-14 saate kadar indirilmiştir. Böylece özellikle kırsal kesimdeki küçük yerleşim birimlerinde bulunan okullarımızın öğretmen sorunu kalıcı biçimde çözümlenmektedir.

Bir eğitim bölgesi ya da yerleşim yerinde (köy, belde, ilçe, il, büyükşehirde; köy tüzel kişiliği sınırları veya belediye sınırları içerisinde) bir branştan olması gerekenden fazla sayıda öğretmen var, ancak bazı okullarda da gereksinim varsa fazlalık giderilinceye kadar o eğitim bölgesi ya da yerleşim yerine fazlalık olan branştan öğretmen ataması yapılmayacaktır.

Norm kadro fazlası konumunda bulunan öğretmenlerimizden, norm kadro ile ilişkilendirilmeleri sağlanıncaya kadar;

- Eğitim kurumlarında açık geçen dersler için ders görevi verilerek,
- Eğitsel ve sosyal etkinliklere katkıları sağlanmak,
- Ders kitabı, öğretim programı ve araç-gereçlerini hazırlama, geliştirme, inceleme, araştırma, eğitim ve öğretim kurumlarına grafik, fotoğraf, ders araç ve gereci hazırlama veya sağlama, makine teçhizat ve ders aracı üretme, belirli projelerde uzmanlık kazandırma çalışmalarını yürütmek,
- Yatılı ve pansiyonlu okullarda belletici olarak görevlendirilmek,
- Ders dışı eğitim çalışmalarını yürütmek,
- Ulusal ve yerel bayramların hazırlık çalışmalarını yürütmek,
- İngilizce eğitim yapan yükseköğretim kurumlarından mezun olanlar ile yüksek öğrenimleri öncesinde hazırlık sınıfında veya Devlet Memurları Yabancı Diller Eğitim Merkezi'nde İngilizce öğrenim göyerek başarılı olanlar, Kamu Personeli Yabancı Dil

Seviye Tespit Sınavında İngilizce alanında E düzeyinde başarılı olanlara İngilizce derslerini okutmak,

- Kamu kurum ve kuruluşları ile özel kurumlarca açılan en az 2-4 ay süreli bilgisayar kurslarına katılarak başarılı olduğunu belgelenenler, ilköğretim okullarının 4 ve 5 inci sınıflarında bilgisayar derslerini okutmak,
- Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi branş öğretmenleri, ilköğretim okullarının 4 ve 5 inci sınıflarında Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi derslerini okutmak,
- Sınıf öğretmenleri;
- İlköğretim okullarında (eğitim almış olanlar) açık geçen resim, müzik, iş eğitimi öğretmeni,
- Okulöncesi öğretmeni gereksinimini karşılamak üzere görevlendirilmek,
- Mesleki ve teknik eğitim öğrencilerinin öğretim yılı içinde yapacakları staj çalışmalarını yürütmek,

gibi eğitime yönelik diğer alanlarda yararlanılmaktadır.

Buraya kadar sözü edilen "**Koordinatör okul**" ve "**Koordinatör okul müdürü**" kavramını da kısaca açıklamakta yarar vardır.

"**Koordinatör okul**", eğitim bölgelerinde;

- GİH Sınıfından yeteri kadar personeli olan,
- Bilgisayar olanağı bulunan,
- Yönetim kadrosu yeterli olan bir ortaöğretim kurumu,

"**Koordinatör okul müdürü**", koordinatör okulun müdürüdür.

Koordinatör müdür, **Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Bölgeleri ve Eğitim Kurumları Yönergesi**'nde belirtilen görevleri yapmaktadır.

Norm Kadro uygulama sürecine paralel olarak, **Öğretmenlerin Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği** de yeniden düzenlenmiştir. Aşağıda bu düzenlemenin yalnız norm kadro uygulamasıyla ilgili yönlerine değinilecektir.

Öğretmenlerin özüre dayalı yer değiştirmeleri üç grupta düzenlenmiştir.

Sağlık durumu özürü; öğretmenin bu gruptaki özürünün tedavisi ile norm kadro açığı birlikte değerlendirilmekte, norm kadro açığı bulunan, aynı zamanda tedavisinin de yapılabileceği alana görev yeri değiştirilmektedir.

Eş durumu özürü; Eşin bulunduğu ilde öğretmenin bulunduğu branşta norm kadro açığı varsa,

görev yeri değişikliği yapılmaktadır. Norm kadro açığı yoksa;

- Eşi OHAL uygulanan bir ilde ise, öğretmen olan eşe isteği halinde net maaşının % 60'ı ödenerek,
- Eşi kalkınmada birinci derecede öncelikli yörede ise, öğretmen olan eşe isteği halinde net maaşının % 50'si ödenerek,
- Eşi kalkınmada ikinci derecede öncelikli yörede ise, öğretmen olan eşe isteği halinde net maaşının % 25'i ödenerek,

657 sayılı Kanununun 72 inci maddesi gereğince ücretsiz izin verilmektedir.

- Eşi bu iller dışında ise, öğretmen olan eşe isteği halinde 4359 sayılı Kanun gereğince 3 yıl süreyle ücretsiz izin verilebilmektedir.

Ücretsiz izine ayrılan öğretmenler, eşlerinin buldukları iller için branşlarında sıraya alınmakta, norm kadro açığı oluştuğunda izin süresine bakılmaksızın atamaları yapılarak, göreve başlatılmaktadır.

Ayrıca, eşinin bulunduğu İl'e ataması gerçekleştirilemeyen öğretmenin isteği durumunda, norm kadro açığı bulunan yakın bir İl'e görev yeri değiştirilmektedir.

Diğer yandan eş durumu özürüne bağlı olarak, Bakanlığımızla diğer kamu kuruluşları arasında işbirliği yapılmaktadır. Bu çerçevede silahlı kuvvetlerle 3 yıldır süren bir protokol yapılmış, Emniyet Genel Müdürlüğü ile de çalışmalar sürdürülmektedir.

Öğrenim durumu özürü; öğrenim özürü branşıyla ilgili alanda ya da eğitim, yönetim, denetim alanlarında lisansüstü öğrenim görmesi koşuluna bağlanmaktadır. Öğrenim gördüğü ilde branşıyla ilgili açık norm kadro bulunması koşuluna bağlı olarak görev yeri değiştirilmektedir.

Şimdi norm kadro sürecinde bulunduğumuz aşamayı değerlendirmek istiyorum:

- Norm kadro yönetmeliğinin yürürlüğe girmesinin üzerinden 22 ay geçmiş, uygulamaya süreci ise 15 ay önce başlamıştır.
- Uygulama yaklaşık 53.000 okul ve kurumda, 509.968 yönetici ve öğretmenle 66 branş bazında sürdürülmektedir.
- Norm kadro sayısı 521.376'sı öğretmen, 56.290'ı yönetici olmak üzere toplam 577.666'dır. Norm Kadro, Bakanlığımız açısından bir **ideal kadrodur.**

Mevcut öğretmen sayısı 470.321, yönetici sayısı ise 39.647, toplam 509.968'dir.

Norm kadro açığı, öğretmen gereksinimi kaynak yetersizliği nedeniyle karşılanamayan branşlarda görülmektedir Bunlar;

- Bilgisayar - İngilizce - İş Eğitimi - Müzik - Türk Dili ve Edebiyatı/Türkçe - Zihin Engelliler branşlarında **43,101**
- Ders görevi bulunmayan Rehber öğretmen branşında **8.260**, olmak üzere toplam **51.361**'dir.

Bu açık; diğer branşlardaki norm kadro fazlası öğretmenler, ders yükü öngörülmeleyen yöneticiler (Haftada 6 saate kadar derse girme yükümlülükleri vardır.) okul öncesi için açık öğretimde eğitimlerini sürdüren adaylarca ücretli ders görevi verilerek, emekli ve yüksek öğrenimlilere yine ücretli ders görevi verilmek suretiyle karşılanmaktadır.

Norm kadro uygulama süreci başladığında; 59.000 olan fazla öğretmen sayısı bugün 15.600'e, 108.000 olan öğretmen gereksinimi 53.960'a inmiştir.

Geçen sürede kapatılan 56.639 öğretmen açığının 30.000'i yeni alınan, 26.639'u fazla konumdaki öğretmenlerin norm kadro ile ilişkilendirilmesiyle sağlanmıştır. Bu sürede 12.000 öğretmen emekliye ayrılmış, 6.000'e yakın öğretmen sistemden çıkmıştır.

- Öğretmen dağılımında bölgelerarası denge sağlanması yolunda önemli gelişmeler olmuştur.
- Son yılda illerarası öğretmen hareketi yaklaşık 60.000'dir. Bu harekette öğretmenler mutlaka branşında norm kadro açığı bulunan il'e atanmaktadır. Ayrıldıkları illerde ise bir bölümü norm kadro fazlası öğretmenlerdir.
- Norm kadro uygulaması, özellikle öğretmenlerimiz olmak üzere, büyük bir kamuoyu desteği sağlamıştır.
- Süreç, öngörülenden daha kısa zamanda tamamlanabilecektir.
- Uygulamada görülen eksikliklerle, teşkilâtımızdan alınan geri bildirimler değerlendirilmekte, yeni önlemler alınmaktadır.

Norm kadro uygulamasının eğitimimize ve yurttaşlarımıza katkısı ne olacaktır?

- Norm kadro uygulaması; ülke düzeyinde insangücü (öğretmen) kaynaklarının yerinde ve verimli kullanımını sağlayacak, eğitim yönetimi ve çalışmalarında niteliği çağdaş normlara yükseltecektir.

- Demokratikleşmeye katkıda bulunacak, çünkü eğitimde fırsat ve olanak eşitliği sağlanacaktır.
- Öğretmen yer değiştirmelerinin yansız, adil, nitelikli, verimli ve ekonomik gereklere uygun biçimde yürütülmesine katkıda bulunacaktır.
- İş-emek dengesinin yanısıra iş-emek-ücret dengesinin oluşmasına katkı sağlayacak, öğretmenlerimizin hakettikleri ücreti alabilmelerinde somut gösterge olabilecektir.

Özet olarak ülkemiz kazanacaktır.

Saygılar sunarım.

TARTIŞMA

Bir izleyici - Yeniden üretme yeniden öğrenme ve belki de özel sektör dinamizmi ile ama Tevhid-i Tedrisatın da koruyuculuğu kapsamında bakış açımızı değiştirirsek, sanırım çok kısa zamanda, iki yılda buralara vardırırsanız 5 yılda ülke eğitimi açısından çok uzun hedefler gerçekleştirebilecek. Teşekkürler.

Hüseyin Acar (Milli Eğitim Bakanlığı Personel Genel Müdürü) – Çok teşekkür ederim. Eğer yanlış anlaşılırsa bir noktayı düzeltmek isterim. Benim verdiğim 900 dolar, 900 dolardan Bakanlığa bilgisayarı alınıyor anlamında değildi. Böyle orta düzeyde bir bilgisayar fiyatını, arkadaşlarımdan çıkarmalarını istemiştim. Onlar 900 dolar olarak belirlediler, 900 dolar rakamı oradan geliyor. Esas olan üretmeyen insanlara verilen parayla bugünkü bilgisayar sayısı kadar daha bilgisayarın alınabileceğinin altını çizmekti. Bu konuda sizin önerinizi de not olarak aldık. Bakanlığımızda yıllardan beri yapılan bir uygulama var. O da özellikle meslek liselerimizde tamgün, tam yıl uygulaması, özellikle Endüstri Meslek Liselerimizde ilgi görüyor. Sabah 7'den gece 23'e kadar olan bölüm içerisinde Endüstri Meslek Liselerimizde atölye ve laboratuvarlardan yararlanıyor ama bugün bundan yararlanma oranının özlediğimiz ölçüde olduğunu söylemekten uzağız. Aynen görüşünüze katılıyoruz.

Birşeyin daha altını çizmek istiyorum. Tabi bütün değişiklikler özellikle toplumsal bir olgu olan eğitimdeki yapılacak değişikliklerin birdenbire yapılması, değiştirilmesi olanaklı değil. Önemli olan önce beyinlerin, kafaların değiştirilmesi. Bugün MEB şu anlayışa gelmiştir. MEB artık okulların etrafında yüksek duvarlar istemiyor. MEB, artık kendine bağlı okulların birer nizamiyesi olmasını istemiyor. MEB, okulun her türlü olanağından o çevredeki yurttaşların yararlanmasını istiyor. Ancak bu düşüncelerin, bu öngörülerin gerçekleşmesi tabi süreç olayı, belki şu ekşiğimiz var, kendimiz gereği gibi anlatamıyoruz. Ama bu çalışmalar, bunlar çağdaş eğitim uygulamalarının bir parçası, bu yönde Bakanlığımızda çalışmalar var, devam ediyor. Şimdi,

şöyle açıklama yapayım bu konuda. Silahlı Kuvvetlerle MEB arasında bir protokol var. Bu protokolün özü şudur: Silahlı Kuvvetler üyelerinden eş öğretmen olanların eşlerini nerelere planlamayı düşündüklerini bize getirirler. Ve eşlerinin de branşları ve görev yerlerine ait listelerle birlikte, biz onlara Fen Bilgisi Öğretmeni olan filancanın eşine, filanca yere filan yanında da, sizin üyelerinizin eşlerinden şunların sizin planladığımız yerlere bizim atamamız olanaklı değil, deriz. Silahlı Kuvvetler de bu kez kendi üyelerinin bizim eş öğretmenleri atayabileceğimiz yerlere planlamasını yaparlar, yani bu bir karşılıklılık ilkesidir. Dolayısıyla eşleri öğretmen olanlar veya başka meslekten olanların eşlerinin aleyhine bir uygulama burada kesinlikle söz konusu değildir.

Bir noktayı daha açıklamak istiyorum. 10 Kasım 2000 tarihinde Resmi Gazetede bir Bakanlar Kurulu Kararı yayınlandı. Herhalde o karar daha çok yankılanmış olacak. Emniyet görevlilerinin Silahlı Kuvvetler ve yargı elemanlarının eşlerinin norm kadro sayısına bakılmaksızın atamalarının yapılması, gerekliliği konusunda, bir Bakanlar Kurulu kararı yayınlandı. Biz bugüne kadar bu Bakanlar Kurulu kararı doğrultusunda hiçbir öğretmenin eş durumundan atamasını yapmadık. Bugüne kadar yapmadık, yapmamız teknik olarak da olanaklı değil. Çünkü o karar, olmayan kadroya öğretmen atamasını öngörüyor. 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, kadrosuz memurların çalıştırılmayacağı, olmayan kadroya maaş ödenemeyeceğine dair kanun hükümleri var. Ve bu konu yalnız bizi değil, Başbakanlığı, Devlet Personel Başkanlığı ve Maliye Bakanlığı'nı da bağlayan bir konu. Devlet Personel Başkanlığına sorduk, Devlet Personel Başkanlığı "Efendim atamayı yaparsınız, artı kadro verirsiniz" dedi. Maliye Bakanlığı ile yaptığımız görüşmelerde ve bize resmi olarak verdiği cevapta da Maliye Bakanlığı, norm kadro hükümlerinin dışında herhangi bir işlem yapılamayacağını belirtti. Şimdi bu konuda biz uygulama yapmadık. Bir yandan, çeşitli öğretmen sendikalarının açtığı davalarla, yargı organlarında davalar sürüyor. Diğer yandan da bu iki kuruluşun bize verdikleri görüşlerden hareketle biz Devlet Personel Başkanlığı'ndan kararnamenin yeniden gözden geçirilmesi önerisinde bulunduk, konu bu aşamadadır. Bunu özellikle belirtiyorum. Hiçbir şekilde hiçbir meslek üyesinin eşinin, bir diğerinden öncelikli olarak yer değiştirmesi düşünülmemiştir. Eğer bir şekilde bir ayrıcalık yapmaya kalkışırsak sizin de altını çizdiğiniz, yaptığımız uygulama açık ve adil olmaz. Biz yaptığımız bu bir dizi düzenlemede eğer en başta öğretmenlerimizin desteğini alamıyorsak, hiçbir şekilde başarılı olmayacağımızı düşünüyorum. Öğretmenlerimizin desteğini almak da, hepsine güven vermekle olur. Güveni nasıl vereceğiz? Hepsine eşit uzaklıkta ya da

eşit yakınlıkta olmakla güven vereceğiz. Teşekkür ediyorum. Buyurun.

Prof. Dr. Nizamettin Koç (Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dekanı) - Çok teşekkür ederim. Bir şey söylemek istiyorum, çok güzel sorular gelmeye başladı, kuşkusuz sizi bulmuşken bu fırsatı değerlendirmek istiyor arkadaşlar. Fakat bir yandan da, sizin söylediğiniz o ikinci kısmı da ele alarak sorulara geçmek çok daha verimli olacak diye düşünüyorum. Eğer uygun görürseniz bir 15 dakika onun üzerinde durabilir miyiz?

Hüseyin Acar (Milli Eğitim Bakanlığı Personel Genel Müdürü) - Teşekkür ederim Hocam. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi'nin, bizim elde ettiğimiz bilgilere göre 10 bölümü bulunmakta. Bunlardan beş (5) bölüm YÖK tarafından kapatılmış: Eğitim Programları ve Öğretim, Eğitimde Psikolojik Hizmetler, Eğitim Yönetimi ve Planlaması, Halk Eğitimi, Özel Eğitim. Diğer beş program Sınıf Öğretmenliği, Okulöncesi Öğretmenliği, Zihin Engelliler Öğretmenliği, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği.

Eğitim Yönetimi ve Planlaması, Halk Eğitimi, Özel Eğitim Bölümü mezunları Talim ve Terbiye Kurulumuzun kararına göre, Eğitim Bilimleri Bölümü Anabilim Dalları Mezunları Rehber Öğretmenliğe atanabilmekte. Ayrıca Eğitim Bilimleri, Eğitim Programları ve Öğretim, Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme, Eğitim Yönetimi ve Planlaması, Eğitim Yöneticiliği ve Deneticiliği, Halk Eğitimi Bölümü ya da Anabilim Dalı mezunlarının Sınıf Öğretmenliği Sertifika Programına katılabilme ve bitirenlerin de Sınıf Öğretmeni olarak atanabilme olanakları bulunmaktadır.

Mayıs 2001 tarihinde Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi yani Fakültemizin mezunlarının, Bakanlığımız kadrolarına branşlarına göre atanmalarının dağılımları şöyledir: Eğitim Programları ve Öğretim Bölümünden Sınıf Öğretmenliğine 640, Rehber Öğretmenliğe 55, Eğitim Programları ve Öğretim, Öğretmenlik Meslek Bilgisi ders öğretmenliğine 40, Eğitim Yönetimi ve Planlaması, büyük rakamlarla okuyacağım 514, Eğitimde Psikolojik Hizmetler Rehber Öğretmenliğe 759 ve toplam 2390 Eğitim Bilimleri Fakültesi mezunu sistemimizde öğretmen olarak görev yapmaktadır. Ayrıca Fakültenin Özel Eğitim Programında kayıtlı öğrencilerin, Özel Eğitim alanındaki öğretmen gereksiniminin karşılanabilmesi için yetiştirildikleri alanda istihdam edilmek kaydıyla sınıf öğretmenliği, sertifika programlarına alınmalarında yarar görüldüğüne ilişkin Talim ve Terbiye Kurulumuza da görüş bildirilmiştir. Ülke genelinde özel eğitim kurumlarında norm kadro uygulaması kapsamında İşitme, Görme ve Zihin Engelliler Sınıf Öğretmenliğinde

toplam 3142 norm kadro olmasına karşın 1467 öğretmen görev yapmaktadır. Bu kadronun yaklaşık % 40'ı açık bulunuyor. Ayrıca sınıf öğretmeni olarak sistemimizde görev yapan Eğitim Bilimleri Fakültesi mezunlarından biz değişik alanlarda da yararlanıyoruz. Örneğin, şu anda benim beraberimdeki arkadaşlarımızdan biri Eğitimde Psikolojik Hizmetler, bir diğeri de Eğitim Programları ve Öğretim Bölümünden mezun, aynı zamanda yüksek lisans da yapmış arkadaşlarımız. Eğitimde daha iyiyi daha güzeli üretmekte yararlanıyoruz. Fakültemizde bulunduğundan dolayı değil, Fakültemizi yakından tanıma olanağı bulduğum 1992-1993 yıllarından bu yana bizim nezdimizde, MEB nezdinde ayrı bir yeri ve ayrı bir özelliği bulunmaktadır. Bugüne kadar sistemde çalıştırdığımız Eğitim Bilimleri Fakültesi mezunu öğretmenlerimiz, gerek rehber öğretmen olarak, gerek sınıf öğretmeni kadrolarında olmalarına karşın özellikle program geliştirme, diğer rehberlik faaliyetleri, eğitici faaliyetlerin her türünün içinde gönüllü olarak çalışmaları ve de ürettiklerinin de gerçekten kaliteli olması yönüyle bizde ayrı bir iz bırakmıştır. Bu özelliklerinden dolayı da, sizin huzurunuzda öğretim elemanlarına şükranlarımı sunuyorum. Bize öğretmenler aracılığıyla bu katkıyı sağladıkları için ve bundan böyle de yine Milli Eğitim Bakanlığı'nın bu Fakültenin mezunlarından sizler de dahil olmak üzere büyük ölçüde yararlanacağına inanıyorum. Bazı alanlarda o alandan mezun olanların alanıyla ilgili olarak istihdam etmemizde zorluklar olabilir. Vardır da, ama eğer bu arkadaşlarımız -ki biraz önce belirttiğim gibi Sınıf Öğretmenliği Sertifikası alma hakkına sahiptirler, -sınıf öğretmenliği sertifikası olarak sistemimize gelirlerse biz öteden beri bu Fakültenin mezun, birçok bölümünden mezun adaylarımızı, sınıf öğretmeni olarak çalıştırdık. Ve kendilerinden gerçekten sınıf öğretmenliği bölümü mezunları kadar verim aldığımızı da söyleyebiliriz. Sistem içerisinde gerek duydukça diğer branş ve alanlara doğru arkadaşlarımızı yönlendiriyoruz ve öteki alanlarda kendilerinden yararlanıyoruz. Bu konuyla ilgi benim çok kısa sunuşum bu kadar. Arkadaşlarımızdan sorusu olan varsa cevaplandırırım. Buyurun.

(Sorular çok uzaktan sorulduğundan iyi anlaşılacaktır)

Hüseyin Acar (Milli Eğitim Bakanlığı Personel Genel Müdürü) - Öğretmen sendikalarıyla norm kadro konusunda şu anda bir anlaşmazlığımız söz konusu değil. Geçen sene öğretmen sendikalarından birisiyle olan sorunumuz, norm kadro fazlası öğretmenlerin saptanması ile ilgiliydi. Bizim düzenlememiz son gelen öğretmenlerin, fazla konumda öğretmen olarak değerlendirilmesi yönündeydi. İlgili öğretmen sendikasıysa bunun son gelenden değil de hizmet puanı esas alınarak fazla konumda olan öğretmenlerin saptanması gerektiği şeklindeydi. Nitekim

o konuda biz kendi haklılığımızı, sendikalar kendi haklılıklarını belirttiler. Ama sonuç olarak yargı da bu konudaki son sözünü söylediği için dolayısıyla norm kadro uygulaması yönünde sendikalarla aramızda bir sorunumuz kalmadı. Yalnızca şu var, o da bizim çözeceğimiz bir konu değil; sendikaların çeşitli kademelerinde görevli olan öğretmenlerimiz kendilerinin norm kadro dışında tutulmasını istiyorlar. Sendikalarla ilişkilerimiz son yıllarda oldukça gelişmiştir, geliştirilmiştir. Personel Genel Müdürlüğünde "Sendikalarla İlişkiler Birimi" oluşturulmuştur. Bizden her türlü istekleri, bizim birimimize gelmekte eğitimle ilgili, Bakanlıkla ilgili istekleri araştırılmakta incelenmekte sonra sendikalar bu konuda bilgilendirilmektedir. Bunlarla ilgili diğer isteklerinin, norm kadro dışı tutulma isteklerinin gerçekleştirilebilmesi için de, Sendikalar Yasasının çıkması gerekiyor. Bir taslak var yıllar önce hazırlanmış, sanırım bu günlerde de TBMM'nde gündemde, bu yasa çıktıktan sonra biz de ona uygun olarak, düzenlememizi yapacağız.

Rehber Öğretmenlik konusuna gelince, yani Eğitimde Psikolojik Hizmetler Bölümü Mezunlarının dışındakilerin Rehber Öğretmen olarak görevlendirilmesi, biraz önce sunumda belirtmiştim, şu anda 9000'in üzerinde Rehber Öğretmen açığımız var. Bize Rehber Öğretmen kaynağından ortalama yılda 600 aday geliyor. 600 adayla biz, sistemde hiç büyüme olmasa ki, çok eleştiriyoruz, siz 500'e kadar bir rehber öğretmen, 501'de ikinci rehber öğretmeni öngörmüşünüz, ölçütü, çıtayı çok yukarıda tutmuşsunuz deniliyor. Buna karşın hiç sistemde gelişme olmasa, Rehber Öğretmenlerimizden de hiç ayrılan olmasa bu kaynakla biz 9000 rakamına ancak 15 yılda ulaşabileceğiz, İngilizce öğretmenliğinde olduğu gibi (18 binin üzerinde İngilizce Öğretmeni açığımız var) Ama her yıl bize kaynaktan 2500 öğretmen geliyor. Öyleyse biz, bu sorunu çözmek durumundayız. Rehberlik kavramını, rehberlik kurumunu okullardan çıkarmamız düşünülemeyeceğine göre, o zaman ne yapmak gerekiyor? Yapılacak olan bu açığı bir şekilde kapatmak. Bunun için de biz, Genel Müdürlük olarak bu alanın uzmanı değiliz. Biz bu konunun araştırılmasını istedik. Araştırdılar, dendi ki şu bölüm mezunları daha yatkındır, Rehber Öğretmenlik için. Hatta en yoğun ihtiyacın olduğu Ankara ilinde bir çok Sınıf Öğretmenimiz Rehber Öğretmen olarak görevlendirilmişti. Zannedersen 84 civarındaydı. 80'in üzerindeki sınıf öğretmenimiz rehber öğretmen olarak görevlendirilmişti. Bu konunun uzman birimi Talim ve Terbiye Kurulu da böyle bir değerlendirme yapabilirsiniz diye bize görüş verdiği için bu çalışmayı yaptık. Bu çalışmayı yaptığımızda öyle sanıldığı kadar büyük bir rakama da ulaşmadı. Ticaret Turizmde, Rehber Öğretmenlikte ve iş eğitimi ticaret alanında bu şekilde eğitime aldığımız toplam öğretmen sayısı 600 civarındadır. Türkiye ölçeğinde Rehber Öğretmenlerle ilgili

dernek bu konu ile ilgili bir dava açtı. Dava devam ediyor. Sonuçta yargı ne söylerse, biz o yargı kararını uyguluyoruz. Ama o Dernek de, mutlaka şunu da değerlendiriyordur. Biraz önce benim belirttiğim gibi. 9000'e yakın bir açık, beri tarafta da her yıl gelen 600 kaynak.

Üçüncü konu, Halk Eğitim mezunlarının, halk eğitimi hizmetlerinde, yetişkinlerin eğitiminde görevlendirilmesi konusu. Bu daha öncede de, sanırım şûraların birisinde de gündeme geldi. Kuşkusuz hangi alan mezunlarının hangi kurumlarda çalıştırılması gerektiği konusunda, benim öyle bir uzmanlığım yok. Onun için gereksinimi saptayacak olan birimle bu gereksinimin kimler tarafından karşılanacağını belirten, saptayacak olan birimler farklı birimler. Burada MEB adına tüm konuları açıklamak üzere bulunmuyorum. Onun için halk eğitimle ilgili, yetişkinler eğitimine yönelik çalışmalar biliyorsunuz Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü tarafından yürütülüyor. O hizmetleri kimlerin yürüteceğine de Talim ve Terbiye Kurulu karar veriyor. Ben şimdi bu konuda bir bilgim olmadığı için cevap veremiyorum. Buyurun efendim.

Yrd. Doç. Dr. Metin Pişkin (Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Öğretim Üyesi) - Öncelikle size teşekkür ediyorum, buraya kadar gelip bizi aydınlattığınız için. Benim bir sorum olacak, bir değerlendirmem olacak o da şu: Az önce Rehber Öğretmen kadrosuna farklı alanlardan insanlar istihdam ettiğinizi söylediniz ve sanırım bunlara bir eğitim vermedin. Yani bir ilkökul öğretmenliğine birini atarken öncelikle bir eğitim programını alması gerekiyor. Alan bilgisi yetmiyor. İşte bir Matematik Öğretmenini atarken alan bilgisi yetmiyor. Bir de bir formasyon alması gerekiyor. Ancak Rehberlik ve Psikolojik Danışma gibi bir uzmanlık alanında, kaldı ki Rehber Öğretmen sözcüğünü bile belki eleştirmek gerekiyor. Çünkü bunlar öğretmenlik yapmıyor, ders vermiyor. Rehber Öğretmenlerin, diğer öğretmenlerden ayrılan bir yönü, işte matematik öğretmeni matematiği anlatır. Coğrafya öğretmeni falan dağın ne kadar yüksek olduğunu anlatır. Ama Rehber Öğretmenin görevi bu tür bilgileri vermek değildir. Rehber Öğretmen adı uygun değildir. Neden uygun değildir? Adından da anlaşılacağı gibi bir öğrenciye öğretmen disiplin cezası verebilir, ama psikolojik danışmanın, okul danışmanının doğası gereği, öğrencileri eleştirmemesi gerekir, kınamaması gerekir, yargılamaması gerekir ki bu çocukların sorunlarının derinliklerine inebilsin, ceza vermek gibi bir şey yoktur. Dolayısıyla da öğretmenlik sözcüğü çok uygun değil. Dünyada da bunun hiçbir örneği yok. Psikolojik danışman, okul danışmanı, psikologla aynı unvanları var ama Rehber Öğretmen gibi bir kavram yok dünyada. Bir tek bize özgü olan bir kavram.

İkinci bir nokta, öbür bölümlerden mezunlarımız da kendi aralarında son derece iyi uzman yetiştirmişlerdir. Bunlara saygı duyuyorum. İşte Halk Eğitiminden mezun olan öğrencilerimiz var. Bunları Halk Eğitimi alanında değerlendirmek yerine okullarda Psikolojik Danışman olarak ve hiçbir eğitim vermeden belki atayacağız. Bu arkadaşlarımız belki Rehberlik ve Psikolojik Danışma hizmetlerinin, Rehberlik kısımlarını yürütebilirler. Ama Psikolojik Danışma, Meslek Danışmanlığı gerçekten bir uzmanlık gerektiren alanlardır. Öbür arkadaşlarımıza saygı duyuyorum. Ve belki de bilmedikleri bir alanda Psikolojik Danışma yapma gibi bir görev bunlara verirse belki bunlara da aslında haksızlık yapmış sayılabiliriz. Kalite çok önemli, sayıları doldurmak, sayıları bir yere oturtmak çok önemli değil. Belki birçok alandan alabilirsiniz, 8000 Rehber Öğretmen atarsınız, bir sene sonra "gereksinimimiz yok" da diyebilirsiniz. Ama bence sayılar kadar kalite de çok önemlidir. Acaba bu kaliteyi sağlamak için ne düşünüyorsunuz. İki haftalık eğitimle bunu yapamazsınız. Yani bir psikolojik danışmanı iki haftada yetiştirmeniz olanaklı değildir. Bu bilimsel olmaz. Buna bir çözüm bulmak gerekirse, 6 aydan aşağı olmaması gerekir diye düşünüyorum. Kaldı ki nasıl bir öğretmeni buralardan geçirmeden, fakülte eğitiminden geçmeden öğretmen atamıyorsanız. Bunları da Rehber Öğretmen olarak atamadan böyle bir eğitim veriyor musunuz? Eğitim veriyorsanız bu eğitimin süresi ve içeriği konusunda bilgi verir misiniz? Teşekkür ederim.

Hüseyin Acar (Milli Eğitim Bakanlığı Personel Genel Müdürü) - Teşekkür ederim. Biz biraz önce söylediğim Talim ve Terbiye Kurulu'nun görüşü doğrultusunda bu arkadaşlarımızı, Rehber Öğretmen olan okullarımızda yani esas branş öğretmenlerinin yanında yetiştiriyoruz. Nasıl yetiştiriyoruz? Onun gözetiminde sizin belirttiğiniz ölçütler çerçevesinde yetiştirilmesinde mutlaka yarar var. Bir Rehber Öğretmenin yanında bir öğretim yılı yani Ekim ayından başlayarak yıl sonuna kadar çalışmalarını yürütüyor. Yıl sonunda eğer Sınıf Öğretmeni statüsünde olan bu Rehber Öğretmenin çalışmalarının verimli olduğuna ilişkin bir rapor hazırlarsa, bu raporu Öğretmenler Kurulu da uygun görürse, Rehber Öğretmen adayını ondan sonrasında da Bakanlığın ilgili genel müdürlüğünün üniversitelerle işbirliği ile hazırladığı 4 haftalık bir eğitim programına çağırılıyor. Bu eğitim programının sonucunda yapılan değerlendirmeyle bunların branş değişiklikleri gerçekleştiriliyor. Şu ana kadar yaptığımız ve bundan sonra da bu öğretim yılı için yapacak olduğumuz çalışma bu çerçevededir. Elbette konu araştırılır, daha iyi eğitim alabilmeleri için ne tür bir çalışma, ne tür bir eğitim yapılması gerekiyorsa, ilgili fakültelerle üniversitelerle işbirliği yapılarak bu uygulama gerçekleştirilebilir. Yalnızca

sayıların doldurulmasının yeterli olmadığına mutlaka inanıyoruz. Ama ben şunun da altını çizmek istiyorum. İki yıl öncesine kadar yani biz norm kadro uygulamasıyla kamuoyunun önüne çıkıp efendim bizim şu ilimizde şu okulumuzda, şu eğitim bölgelerimizde, şu alanlarda öğretmen gereksinimimiz var, dedikten sonra rehber öğretmen gereksinimi daha yoğun olarak gündeme geldi. Bu gereksinimi karşılarken elbette meslektan gelen birisi olarak veya birileri olarak bu eğitimin alandan yetişmeyenlerce verilmesinin doğru olmadığını, olamayacağını da düşünüyoruz. Ama, bir yandan da bu isteğe cevap vermek durumundayız. Şimdi bu yıl mezun olan 600 Rehber Öğretmen sayısının yükselmesi sorunu çözülüyor. Bakın biz ilköğretim okullarına rehber öğretmen kadrosu öngörmedik, sayımız yetmiyor 500 öğrenciye kadar bir Rehber Öğretmen, 500'den sonra iki diyoruz. Hemen hemen hiçbir fen lisemize rakam çerçevesinde ikinci ya da Anadolu lisemize ikinci rehber öğretmen planlamamızı yapamıyoruz. Rehberlik Araştırma Merkezlerinde de gereksinimimiz var, 250 bazında düşündüğümüzde bütün okullarımızda bir hesap çıkarttık. 44 bin Rehber Öğretmene gereksinimimiz oluyor. Onun için bu rakamları biraz üst seviyede tutmak zorunda kaldık. Bu alanın uzmanı olarak sizin görüşlerinize elbette katılıyorum, iyi bir eğitimden geçerek alınması gerekliliğine, ancak her istediğiniz zaman da kamunun bu yapısı içinde istediğiniz şekilde bir programlama yapmak, eğitimden geçirmek olanağına sahip olamıyorsunuz. Yani bir yerde bu gereksinimi karşılamakta en çok biz muhatap oluyoruz. Birilerine bir takım olanaklar sağlamış olmak için bu düzenleme yapılmamıştır. Eğer önümüzdeki yıllarda da bu uygulama sürdürülebilecekse, o zaman mutlaka gerekli eğitim verilerek, bu alanda görevlendirme veya branş değişikliği yapılmasının uygun olacağına ben de aynen inanıyorum ve katılıyorum.

Rehber Öğretmen isminin uygun olmadığını belirttiniz. Şimdi bizim kadro sistemimiz içerisinde MEB'nin kadro sistemi içerisinde başka verebileceğimiz isim yok. Ödeme ve özlük hakları açısından. Daha önceleri uzman, uzman yardımcısı gibi tanımlar vardı. O zamanlarda da yine bu arkadaşlarımızın kadroları öğretmen kadrosuydu. Öğretmen kadrosunu çektiğiniz anda MEB'da ne kadrosu vereceksiniz. Genel idare hizmetleri sınıfında bir kadroya taşımak durumunda kalacaksınız. Ya da sağlık hizmetleri sınıfında, öyle bir kadro yok, sistemimizde böyle bir kadro yok. Olmayan kadroyu getirmek çok kolay bir olay değil, artı yine bizim sistemde, MEB'da öğretmenlerin özlük hakları Bakanlığımızda istihdam edilen diğer hizmet sınıflarındaki çalışanların üzerinde. Yine bizde bu çok tartışıldı. Efendim "her okula mı bir Rehber Öğretmen verilsin? Veya birkaç rehber öğretmen mi verilsin? Yok böyle olmasın, eğitim bölgesine ver-

ilsin, yok bu olmasın sadece ve sadece rehberlik araştırma merkezlerine rehber öğretmen kadrosu verilsin, rehberlik araştırma merkezlerinden görevlendirilerek okullara günübirlik veya haftalık gidip gelsinler şeklinde bir düşünce de oldu. Ben samimi olarak bir şeyi belirtmek istiyorum. Yıllarca ben de okul müdürlüğü yaptım. Rehber  ğretmenlik, daha doğrusu rehberlik hizmetleri,  ğrenci kiŐilik hizmetleri konusu bizim okullarımızda, kurumlarımızda özlenen anlamda oturmuş değildir. Bu konu üzerinde çalıŐmak gerekli. Bunun üzerinde çalıŐırken de ne kadar iyi Rehber  ğretmen yetiŐtirirseniz yetiŐtirin, eğer bu öğretmenin hizmet vereceği okul ya da kurumdaki yönetici, bu Rehber  ğretmenlerin hizmetine gereksinim duymuyorsa, onların hizmetini kavrayabilecek durumda değilse, bu konuda yeterli bilgisi yoksa, dolayısıyla istenen hizmeti yine vermek olanaklı değil. Ve biz bugünkü noktalara nerden geldik, adı uzmanken, uzman yardımcısıyken Milli Eğitim Müdürlüklerinde de g revliyidiler. Ne hizmet yaptırıldı? İstatistik hizmeti yaptırıldı. Niçin? Birçok ilde bu Eğitim Bilimleri Fakültesi mezunları Talim ve Terbiye Kurulu'nda MEB'da uzman olarak, uzman yardımcısı olarak çalıŐtırıldıđında ki ben de o yıllarda taŐra örgütünde  ğretmendim, bir çok ilde "canım bu adamları nerden bizim baŐımıza gönderdiler, ne oturtacak yerimiz var, ne  alıŐtırtacak yerimiz var" noktalarından geliyoruz. Ve gene kiŐisel görüŐüm o günden bugüne kadar biz eğitim kurumlarımızdaki ne yöneticilerimizi, ne de öğretmenlerimizi psikolojik danıŐmanlık konusu bakımından beyinlerini dolduramadık. O bakımdan sadece bu alan için yetiŐtirilen  ğretmen adaylarına değil, bana kalırsa bütün diğer öğretmenler için de öğretmenlere de yöneticilere de eğitim verilmelidir. Sizin Fak ltenizin mezunu bir öğrencim var. Ankara'nın bir lisesinde  ğretmen, iyi de bir  ğretmen, bir gün geldi. "Ne oldu kızım?" dedim.

Okulda sorunlu bir  ğrenci var bu öğrenciyle ilgileniyor, okul müdürü  ğretmeni sıkıŐtırıyor. "Bu  ocuk ne dediye diyor ne konuŐtuysa seninle konuŐtuklarını bana anlatacaksın, anlatmazsan hemen yazı yazacağım seni bu okuldan aldirtacağım" diye  ğretmeni zorluyor. "Ben müdür beye anlatmaya çalıŐtım" diyor. "Bu öğrenciyle benim aramdaki konuŐmayı ben size aktaracak olursam, ben bu öğrencinin güvenini kaybederim bir daha danıŐmanlık yapamam". Diyor, ama konu  z lm yor. Ben lise müdürü ile görüŐerek konuyu  z d m. Bu  z m değil ki, yani bu hizmetin verilebilmesi için, bu da bilmiyorum bizden size mesaj mı olacak. Bu hizmetin verilebilmesi için hizmetin verildiği yerlerde okul yöneticilerinin ve diğer öğretmenlerin bu hizmetin gerekliliğine inanmaları gerekir. Halen daha bizim kurumlarımızda, eğitiminin, sorunlarının en iyi  z m yolunun kulağını çekmek, birkaç tokat atmak, disiplin kuruluna vermek ve tastikname ile uzaklaŐtırmak olduğuna inanan yöneticilerimiz var.  nce bunu kırmak gerektiğini düşünüyorum.

Prof. Dr.Nizamettin Koç (Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dekanı) - Ben Şunu belirtmek istiyorum. Bunu baŐlangıç olarak kabul edelim. Ben Fak ltem adına çok teşekkür ediyorum. Bu toplantıları yapmaya kararlıyız. Gerçekten son sözedilen konular ayrı platformda da değerlendirilmesi gereken Őeyler, ama bizim sonbaharda "Eğitimde Uzmanlık Sorunları" diye bir toplantı planımız da var, 24 Kasım  ğretmenler Günü'nde. Bu hem Bakanlığımız için, hem eğitim birimi olan sektörler için onlara da ıŐık tutan bir program olacak oralarda da tartıŐmalarımız olacak. Ben Fak ltem adına size tekrar çok teşekkür ediyorum.

Hüseyin Acar (Milli Eğitim Bakanlığı Personel Genel Müdürü) - Efendim çok teşekkür ederim.